

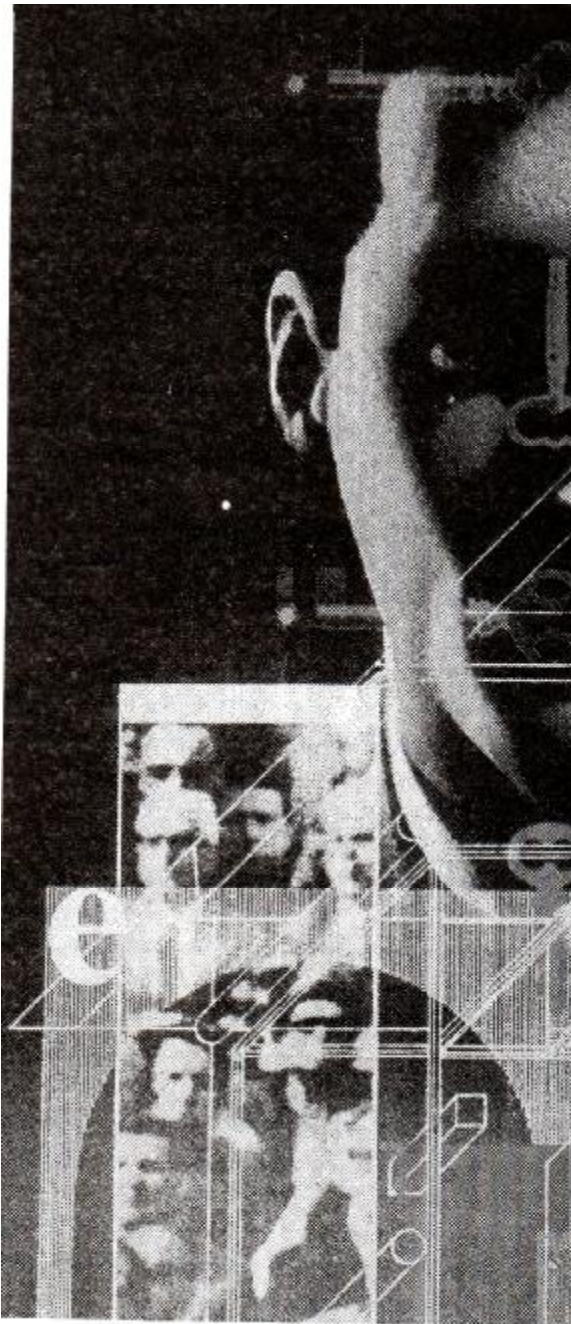
نگاهی به

برنامه ملی تحقیقات کشور

اشاره

1- براساس تبصره 88 قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برای دستیابی به اهداف تحقیقاتی کشور، سهم هزینه های تحقیقاتی در پایان برنامه دوم (1378) برابر 1/5 درصد تولید ناخالص داخلی تعیین شده که نیمی از آن باید توسط اعتبارات دولتی تأمین شود.

2- هیأت وزیران در آیین نامه اجرایی تبصره 88 (مصوب 74/7/30) نحوه رشد اعتبارات تحقیقات دولتی را تا پایان برنامه دوم معین کرده که مطابق آن، درصد اعتبارات تحقیقات نسبت به تولید ناخالص داخلی در سال 75 و سال 76 به ترتیب 0/51 و 0/58 درصد تعیین شده است.

3- تولید ناخالص داخلی کشور در سال 74 طبق اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید سازمان برنامه و بودجه برابر 186175 میلیارد ریال بوده است که به قیمت جاری با رشد پیش بینی شده در برنامه پنجساله دوم در سال 75 و 76 به ترتیب 218503 و 256925 میلیارد ریال خواهد شد.

4- سهم دولت در اعتبارات تحقیقاتی بر اساس 0/58 درصد تولید ناخالص داخلی، در سال 1376 برابر 1490 میلیارد ریال می شود.

5- اعتبارات مصوب دولت در تحقیقات (مستقیم و غیر مستقیم) در سال 1375 برابر 826 میلیارد ریال است که در بخشنامه بودجه سال 1376 کل کشور با رشد حدود 9 درصد برای سال 1376 منظور شده است (حدود 900 میلیارد ریال خواهد بود).

6- در سال جاری شورای پژوهشهای علمی کشور اقدام به تدوین «برنامه ملی تحقیقات کشور» کرده است که از ابتدای سال 76 به اجرا گذارده خواهد شد. هدف اصلی برنامه ملی تحقیقات کشور نزدیکتر ساختن برنامه های تحقیقات با

اهداف برنامه پنجساله دوم و استراتژی توسعه کشور است. با توجه به رهنمودهای مقام معظم رهبری و ریاست جمهوری در خصوص برنامه ریزی برای اقتصاد بدون اتکای به درآمد نفت و نقش محوری که تحقیقات در این زمینه باید به عهده بگیرد، همزمانی تدوین «برنامه ملی تحقیقات کشور»، «اقتصاد بدون اتکای به نفت» و «رشد اعتبارات تحقیقات» نقطه عطفی را پدید آورده است که می تواند برای برنامه ملی توسعه کشور سرنوشت ساز باشد.

7- با توجه به اهمیت موضوع، کمیسیون خاص شورای پژوهشهای علمی کشور پیشنهاد کرد کشور مابه التفاوت اعتبارات تحقیقات دولتی در سال 1376 (590 میلیارد ریال از 1490 میلیارد ریال) در 10 ردیف تحت عنوانهای برنامه ملی تحقیقات آب، اطلاع رسانی، انرژی، پزشکی، صنعت، علوم انسانی، علوم پایه، کشاورزی، زلزله و محیط زیست در نظر گرفته شود. این اعتبارات به همراه درصدی از اعتبارات مراکز تحقیقاتی که دارای طرح هماهنگ با برنامه ملی تحقیقات باشند برای

در سال جاری شورای پژوهش‌های علمی کشور اقدام به تدوین برنامه ملی تحقیقات کشور کرده است که از ابتدای سال 76 به اجرا گذارده خواهد شد. هدف اصلی برنامه ملی تحقیقات کشور نزدیکتر ساختن برنامه های تحقیقات با اهداف برنامه پنجساله دوم و استراتژی توسعه کشور است.

اجرای برنامه های ملی تحقیقات کشور به کار گرفته خواهد شد.

معرفی برنامه ملی تحقیقات

کمیسیونهای شورای پژوهش‌های علمی کشور با بهره گیری از رهنمودهای مقام معظم رهبری در مورد برنامه پنجساله دوم، فقرزدایی و اقتصاد بدون اتکای به نفت، گزارش اولویتهای تحقیقاتی کشور، برنامه پنجساله دوم جمهوری اسلامی ایران، بخشنامه بودجه سال 1376 کل کشور، مصوبات شورای عالی بررسی و اصلاح الگوی مصرف، اصول سیاستهای استراتژی توسعه کشور (طرح در دست مطالعه در شورای پژوهش‌های علمی کشور)، استراتژی ملی توسعه پایدار (طرح در دست بررسی در کمیته ملی توسعه پایدار - شورای عالی حفاظت محیط زیست)، اولویتهای تحقیقاتی سازمانها و وزارتخانه های تولیدی و خدماتی کشور، رهنمودهای ارائه شده توسط مسئولان برای ایران 1400 و

مباحث کمیسیونهای تخصصی شورا، اقدام به تدوین تعدادی زمینه در هر عنوان کرده است. معرفی هر یک از زمینه ها در پنج بخش خواهد بود:

1- علل اهمیت زمینه انتخاب شده در کشور؛

2- ارتباط زمینه انتخاب شده با استراتژی و برنامه های توسعه کشور؛

3- شاخصها و معیارهای مهم برای سنجش زمینه انتخاب شده؛

4- وضعیت فعلی تحقیقات کشور در زمینه انتخاب شده؛

5- اهداف تحقیقات در زمینه انتخاب شده و دستاوردهای احتمالی آن.

برنامه ملی تحقیقات کشور شامل کلیه فعالیتهای تحقیقاتی کشور نبوده و فقط طرحهای اصلی و کلیدی که اهداف میان مدت و بلند مدت (3 تا 5 ساله و 20 ساله) را تعقیب می نماید، دربر می گیرد.

این فعالیتهای ممکن است در مرحله شروع کار (ابتدای سال 76)، 30 تا 40

درصد فعالیتهای تحقیقاتی را دربرگیرد (حدود 500 میلیارد ریال).

فعالیتهای کوتاه مدت تحقیقاتی و تحقیقات توسعه ای عمدتاً خارج از برنامه ملی تحقیقات قرار می گیرند. برنامه ملی تحقیقات بتدریج با روشن شدن اهداف و تعریف دقیقتر از طرحهای مهم و پروژههای جنبی، پوشش بیشتری خواهد گرفت و می تواند ظرف 5 سال، 70 تا 80 درصد کل برنامه های تحقیقات را دربرگیرد.

برنامه ملی تحقیقات کشور، نباید وارد جزئیات فعالیتهای شود و باید به صورتی عمل شود که آزادی عمل محققان و خلاقیت آنان کاملاً به کار گرفته شود.

زمینه ها و محورهای فعالیت تحقیقاتی

زمینه ها و محورهای زیر از کتاب اولویتهای تحقیقاتی و برنامه های مهم کشور به عنوان نمونه انتخاب شده اند:

1- آب

1-1- صرفه جویی در مصرف آب (شرب، صنعت، کشاورزی)؛

1-2- بازیابی فاضلاب و استفاده مجدد؛

1-3- اقتصاد آب؛

1-4- مدیریت منابع آب

(سدها، منابع آبهای زیرزمینی، مهار سیلابها، بهره برداری منابع آب همواره باریسک)؛

1-5- جلوگیری از آلودگی منابع آب؛

1-6- تغییرات اقلیم و تأثیر بر روی منابع آب.

2- مسکن

2-1- کوچک کردن مسکن؛

2-2- تکنولوژی ساخت (سبک کردن ساختمان، مقاوم در برابر زلزله)؛

2-3- استاندارد ساختن اجزای ساختمان؛

2-4- مصلح نو و اجزای ساختمان؛

2-5- نگهداری ساختمان.

3- انرژی

3-1- کاهش مصرف سرانه انرژی و بهبود بهره وری؛

3-2- فرآورده های تبدیلی در نفت و گاز؛

• فعالیتهای کوتاه مدت تحقیقاتی و تحقیقات توسعه ای عمدتاً خارج از برنامه ملی تحقیقات قرار می گیرد.
 برنامه ملی تحقیقات بتدریج با روشن شدن اهداف و تعریف دقیقتر از طرحهای مهم و پروژه های جنبی، پوشش بیشتری خواهد گرفت و می تواند ظرف 5 سال، 70 تا 80 درصد کل برنامه های تحقیقات را دربرگیرد.

3-3- اقتصاد و انرژی؛	4-6- دامپروری و دامداری؛
3-4- ایران، انرژی و منطقه؛	4-7- مراتع و بهره برداری بهینه؛
3-5- منابع انرژی غیر نفتی در کشور (زغال سنگ، انرژی خورشیدی، زمین گرمایی، باد، اتمی، بیوگاز)؛	4-8- منابع طبیعی و مسائل آن: جنگلها، دریا؛
3-6- صرفه جویی در انرژی: صنعت و تولیدات صنعتی، سیستم حمل و نقل، کشاورزی، تنظیم برنامه کاری اصناف، معادن؛	4-9- خاک: استفاده بهینه، کاهش فرسایش و ...
3-7- انرژی و محیط زیست؛	5-5- حمل و نقل
3-8- مدیریت جامع انرژی.	5-1- ایران و ترانزیت: بار و مسافر؛
4- کشاورزی	5-2- حمل و نقل درون شهری و بین شهری؛
4-1- افزایش تولید در واحد سطح: گندم، برنج و ...؛	5-3- شهرسازی مناسب و حمل و نقل؛
4-2- کاهش ضایعات گندم از کاشت تا مصرف؛	5-4- حمل و نقل و بسته بندی (کاهش ضایعات).
4-3- نان؛	6- صنعت و معدن
4-4- اقلام مهم و استراتژیک: روغن، شکر، گندم، برنج، حبوبات؛	6-1- صنایع اصلی و استراتژیک برای مصارف داخلی؛
4-5- تولید کشاورزی برای صادرات؛	6-2- صنایع استراتژیک برای صادرات؛
	6-3- استاندارد و صنعت؛

- 4-6- مواد اولیه صنعت؛
 5-6- جایگزینی صادرات مواد اولیه به خارج از طریق صنایع تبدیلی؛
 6-6- معادن استراتژیک (برای مصرف داخل و صادرات)؛
 7-6- صادرات مواد معدنی و صنایع تبدیلی.
- 7-8- ترکیب پایدار درآمد ملی؛
 8-8- تورم، دستمزدها، قدرت خرید، خط فقر، بیکاری؛
 9-8- بانکها؛
 10-8- پول ملی، برابری ارز و ...؛
 11-8- سرمایه گذاری کشور.

9- امنیت ملی

- 1-9- امنیت نظامی: اقلام اصلی مورد نیاز کشور، صادرات کالای ویژه؛
 2-9- امنیت مرز نشینی؛
 3-9- پشتوانه مالی و مردمی برای مقابله با فشارهای جهانی.

10- آموزش و فرهنگ

- 1-10- استراتژی آموزش عمومی، راهنمایی و متوسطه؛
 2-10- استراتژی آموزش مادام العمر و بازآموزی؛
 3-10- استراتژی آموزش عالی: ارتقاء دانش افراد، زمینه های نوع و ...؛
 4-10- مردم و کتابخوانی؛
 5-10- مردم و مطبوعات؛
 6-10- مردم و صدا سیما؛
 7-10- مردم و سینما و تأثر.

7- ارتباطات

- 1-7- نظام ارتباطات؛
 2-7- اطلاع رسانی.

8- تجارت و بازرگانی

- 1-8- صادرات کشاورزی، صنایع غذایی، مواد غذایی ... (راهها و روشها)؛
 2-8- صادرات صنعتی: صنایع با مزیت نسبی، موقعیت منطقه و جهان؛
 3-8- صادرات خدمات مهندسی فنی: توان، راهها، نیازهای منطقه؛
 4-8- اتحادیه های منطقه ای و تجارت (اكو و...);
 5-8- خصوصی سازی، منابع مالی، گستره فعالیتها؛
 6-8- تولید ناخالص داخلی، سرانه، رشد؛

- 10-8- زبان و ادبیات فارسی (واژه
گزینی، لهجه شناسی، تحقیقات بنیادی در
زبان و ادب فارسی)؛
- 10-9- زنان: اشتغال، آموزش،
مشارکت در امور و...؛
- 10-10- جوانان: اشتغال، آموزش،
مشارکت در امور، ازدواج و...؛
- 10-11- گردشگری؛
- 10-12- فرهنگ و توسعه.
- 11- بهداشت، درمان و تأمین اجتماعی
- 11-1- جمعیت و ترکیب آن؛
- 11-2- بهداشت: استراتژی ملی برای
زنان، کودکان و اقشار ویژه؛
- 11-3- درمان، استراتژی کلان، بیمه
و...؛
- 11-4- تأمین اجتماعی: نظام پوششی،
بیکاری و...؛
- 11-5- دارو: اقتصاد دارو، تولید، قیمت
گذاری معتدل، بیمه و نقش حمایتی و
داروهای گیاهی.
- 12- آمایش سرزمین و توسعه پایدار
- 12-1- شهر: مهاجرت، محیط زیست،
مدیریت، فرهنگ و...؛
- 12-2- روستا: پایداری و حفظ
جمعیت؛
- 12-3- عناصر توسعه پایدار، اندازه
گیری پایداری، ارزیابی پایداری.
- 13- سیاست خارجی
- 13-1- استراتژی کلان، کشورهای
مهم، روابط اقتصادی - سیاسی؛
- 13-2- امنیت و سیاست خارجی؛
- 13-3- منطقه و سیاست خارجی؛
- 13-4- کشورهای اسلامی، مسلمان و
سیاست خارجی؛
- 13-5- امنیت نظامی و سیاست
خارجی؛
- 13-6- تجارت و سیاست.
- 14- معماری و هنر
- 14-1- فرهنگ اسلامی و ملی در
معماری جدید: خانه سازی، ساختمانهای
دولتی، ابنیه و پلها.
- 15- زمینه های نو
- 15-1- بیوتکنولوژی (باتوجه به اخلاق
زیستی)؛
- 15-2- ارتباطات و اطلاع رسانی؛

15-3- مواد و انرژی.

2- برنامه ملی تحقیقات اطلاع رسانی؛

3- برنامه ملی تحقیقات انرژی؛

4- برنامه ملی تحقیقات پزشکی؛

5- برنامه ملی تحقیقات صنعت؛

6- برنامه ملی تحقیقات علوم انسانی؛

7- برنامه ملی تحقیقات علوم پایه؛

8- برنامه ملی تحقیقات کشاورزی؛

9- برنامه ملی تحقیقات زلزله؛

10- برنامه ملی تحقیقات محیط زیست.

پس از ارائه برنامه های ملی دهگانه، تلفیق و هماهنگ کردن آنها توسط کمیسیون خاص صورت خواهد گرفت.

2- منابع مالی

برای شروع برنامه ملی تحقیقات در سال 1376 با توجه به برآورد حدود 256925 میلیارد ریال تولید ناخالص داخلی در آن سال و آیین نامه اجرایی تبصره 88 (مصوب 74/7/30 هیأت وزیران) که سهم اعتبارات دولتی تحقیقات در سال 1376 را برابر 0/58 درصد تولید ناخالص داخلی تعیین کرده است، اعتبارات تحقیقات دولتی حدود 1490 میلیارد ریال خواهد شد. با توجه به اینکه ردیفهای اعتبارات دولتی

ساختار برنامه ملی تحقیقات

برنامه ملی تحقیقات کشور شامل شش فصل خواهد بود. تدوین فصولی که اولویت دارند زودتر انجام شده و منتشر می شوند و سایر فصول نیز با توجه به نظرهای تخصصی و کارشناسی مدون و قبل از آغاز سال 1376 در دسترس قرار خواهند گرفت. به طوری که گفته شد، برنامه ملی تحقیقات کشور شامل کلیه فعالیتهای تحقیقاتی کشور نبوده بلکه بخشی از فعالیتهای تحقیقاتی را که در قالب «برنامه آینده» تعریف شده اند، را در بر می گیرد. بدیهی است در سالهای آینده (77 و بعد از آن) بتدریج پوشش برنامه ملب بیشتر شده و با اتمام طرحهای موجود تحقیقاتی، طرحهای جایگزین مرتبط با برنامه ملی تحقیقات و برنامه های توسعه کشور انتخاب خواهند شد.

1- عنوانهای دهگانه برنامه ملی

تحقیقات

1- برنامه ملی تحقیقات آب؛

در سال 1375 حدود 826 میلیارد ریال بوده و با رشد حدود 9 درصد برای سال 76 پیش بینی شده است بنابراین، مجموع ردیفهای اعتبارات تحقیقات دولت حدود 900 میلیارد ریال خواهد بود و مابه التفاوت اعتبارات یعنی 590 میلیارد ریال در «برنامه ملی تحقیقات کشور» قرار خواهد گرفت.

از آنجا که بسیاری از برنامه های فعلی تحقیقات کشور نیز همگام با برنامه توسعه کشور است، بنابراین در صورت تمایل مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی برای تسریع در آن دسته از برنامه های جاری تحقیقاتی که در «برنامه ملی» دارای اولویت هستند ولی کمبود منابع دارند می توانند به صورت مشارکتی سرعت بیشتری به فعالیتهای جاری خود بدهند.

3- شناسایی امکانات و تواناییهای

اجرای برنامه ملی تحقیقات کشور

منابع و امکانات موجود برای اجرای برنامه های ملی تحقیقات در چهار قسمت به شرح زیر شناسایی خواهند شد:

الف) مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی مرتبط با هر زمینه و امکانات و تجهیزات آنها؛

ب) محققان کشور در هر زمینه؛

ج) اطلاعات علمی و تحقیقاتی موجود در کشور در هر زمینه؛

د) عنوانهای اطلاعات علمی و تحقیقاتی موجود در هر زمینه در شبکه های اطلاعات علمی بین المللی.

برآورد مقدماتی توانایی تولید

بخش تحقیقات

در مجموع 25400 محقق وجود دارد که شامل 12600 نفر دانشجوی کارشناسی ارشد و 1400 نفر دانشجوی دوره دکترا که در حال گذراندن پایان نامه هستند نیز می شود.

اگر 11400 محقق هر کدام یک طرح در سال اجرا کنند؛

اگر 12600 دانشجوی کارشناسی ارشد هر کدام 0/2 طرح (در مجموع 2500 طرح) در سال اجرا کنند (هر پنج نفر یک طرح)؛

¾ با توجه به اینکه هدف نهایی از اجرای برنامه ملی تحقیقات، کمک به برنامه‌های توسعه کشور و ارتقای کمی و کیفی آنهاست، ضروری است نظام ارزیابی برنامه‌های توسعه کشور و میزان استفاده و بهره‌برداری از تحقیقات ملی در آنها مدون و به اجرا گدا رده شود.

اگر 1400 دانشجوی دکترا هر کدام 0/5 طرح (در مجموع 700 طرح) در سال اجرا کنند (هر دو سال یک طرح)؛ در کل 14600 طرح در سال قابل اجراست.

اگر حدود 2/3 رقم فوق و سایر توانهای محاسبه نشده محققان نیز در اختیار طرحهای توسعه ای و کوتاه مدت قرار گیرد، در مجموع حدود 5000 طرح در سال در «برنامه ملی تحقیقات کشور» قابل برنامه ریزی است.

3-1-2- با فرض اینکه 500 میلیارد ریال در «برنامه ملی تحقیقات» در نظر گرفته شود و 150 میلیارد ریال از اعتبارات تحقیقات مربوط به سال 76 نیز در برنامه ملی تحقیقات مشارکت کند، می‌تواند جمعاً 650 میلیارد ریال به عنوان پشتوانه «برنامه ملی» قلمداد شود. در این حالت به طور متوسط برای هر طرح 4300 میلیون ریال می‌توان در نظر گرفت.

3-2- مراکز تحقیقاتی

3-2-1- مراکز تحقیقاتی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی و دانشگاهها؛

3-2-2- مراکز تحقیقاتی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاههای علوم پزشکی؛

3-2-3- مراکز تحقیقاتی وابسته به وزارتخانه های فعال در امر تحقیقات؛

3-2-4- مراکز تحقیقاتی غیر دولتی.

3-1- برآورد کلان طرحها

3-1-1- در صورتی که 15 زمینه اصلی و به طور متوسط 10 زمینه مهم در هر قسمت در نظر گرفته شود جمعاً 150 طراحی مهم تعریف می‌شود. 150 طرح به پروژه های متعدد تقسیم خواهد شد که با فرض 10 پروژه برای هر طرح مجموعاً 1500 پروژه در «برنامه ملی تحقیقات کشور» قابل اجرا خواهد بود.

یا مراجع نظارت و ارزیابی را نیز تعریف خواهد کرد.

5- نظام اطلاع رسانی و بانک اطلاعات برنامه ملی تحقیقات کشور به منظور حداکثر بهره برداری از منابع کشور برای تحقق برنامه های ملی تحقیقات، بانکهای اطلاعاتی اولیه به شرح زیر در نظر گرفته شده است:

1- نظام کارا و ساده برای دسترسی و تهیه منابع مورد نیاز تحقیقات در هر موضوع؛

2- نظام تدوین و ارائه گزارشهای دوره ای برای هر یک از طرحهای «برنامه ملی تحقیقات کشور» و چگونگی دسترسی به آنها در بانک ملی تحقیقات؛

3- نظام جامع کدگذاری طرحها، محققان و سایر عناصر مهم در برنامه ملی تحقیقات کشور.

6- ارزیابی و پیگیری نتایج تحقیقات ارزیابی نتایج حاصل از طرحهای تحقیقاتی مربوط به برنامه ملی تحقیقات کشور در سه سطح صورت می گیرد:

3-3- مراکز دانشگاهی

3-3-1- مراکز دانشگاهی با فعالیت تحقیقاتی مهم در وزارت فرهنگ و آموزش عالی؛

3-3-2- مراکز دانشگاهی با فعالیتهای مهم تحقیقاتی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

3-3-3- مراکز دانشگاهی با فعالیتهای مهم تحقیقاتی در سایر وزارتخانه ها؛

3-3-4- مراکز دانشگاهی غیر دولتی با فعالیت مهم تحقیقاتی.

3-4- سایر مرکز فعال در امر تحقیقات

4- چگونگی هدایت برنامه های ملی تحقیقات کشور

با توجه به ماهیت و چگونگی ساختارهای اجرایی و علمی در هر یک از فصلهای دهگانه، روشی برای ارائه طرح، بررسی و تصویب، تأمین اعتبار، اجرا و نظارت ارائه خواهد شد. روش ارائه شده، مراکز یا مراکز هماهنگی، مراکز همکار، نظام تصمیم گیری، مرجع

6-1- ارزشیابی نتایج هر طرح

تحقیقاتی

این گونه ارزشیابی عمدتاً توسط شورا یا هیأتی که در مراکز تحقیقاتی وجود دارند انجام خواهد شد و هدف آن کیفیت کار انجام شده و میزان تحقق اهداف تعریف شده در طرح خواهد بود.

6-2- ارزیابی هریک از زمینه های

تحقیقاتی در فصول دهگانه برنامه ملی

تحقیقات

به منظور ارزیابی و درک واقعی از میزان صحت برنامه های مدون شده برای هریک از زمینه ها، مجموعه طرحهای هر زمینه (برای مثال کلیه نتایج حاصله در طرحهایی که برای صرفه

جویی آب انجام شده است) توسط هیأت مستقل تحقیقاتی مورد بررسی قرار گرفته و جمع بندی در مورد چگونگی ادامه آن ارائه می شود.

6-3- ارزیابی میزان به کارگیری نتایج حاصل از برنامه ملی تحقیقات در برنامه توسعه کشور

با توجه به اینکه هدف نهایی از اجرای برنامه ملی تحقیقات، کمک به برنامه های توسعه کشور و ارتقای کمی و کیفی آنهاست، ضروری است نظام ارزیابی برنامه های توسعه کشور و میزان استفاده و بهره برداری از تحقیقات ملی در آنها مدون و به اجرا گذارده شود.